

Slovenski Dom.

Napredno kmetско glasilo.

Izhaja vsako soboto in velja za vse leto za Avstro-Ogrsko 3 krone, za Nemčijo in druge dežele 4 krone, za Ameriko 1 dolar.

Posamezne številke veljajo 10 vinarjev.

Za oznanila se računa: tristopna petit-vrsta 14 vin., vsa stran 48 K, pol strani 24 K, četrt strani 12 K, osmina strani 6 K. Pri vseletni inserciji primeren popust.

Dopisi se naj frankirajo in pošiljajo na uredništvo »Slovenskega Doma« v Ljubljani, Knafljeva ulica št. 5. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina in oglasi se naj pošiljajo na upravništvo »Slov. Doma« v Ljubljani

Misli in izreki.

Nevednost oslepi človeka, da nikoli ne prizna večje vrednosti koga drugega; nevednež si namreč domišlja o sebi, da je poosebljena popolnost.

Zadovoljnost. Človek je tedaj srečen, če je prenehal stremeti za tem, da bi počenjal eno ali drugo reč samo zato, da bi prekosil svojega bližnjega, in ki je začel stremeti za tem, da bi **samega sebe izpolnil**. Zanj sije solnce, zanj cveto cvetlice, zanj prepevajo ptice, čaka ga vse polno užitkov, a skrbi beže pred njim. Podoben je otroku, ki preživlja srečno mladost. — Ljudje ga imajo radi, in njegovo življenje je podobno mirnim valovom smehlajočega se jezera.

Pot do moči. Če pregledujemo življenje odličnih ljudi, vidimo, da so veliki možje vedno **vestno vršili svoje dolžnosti in veselo opravljali svoje delo**. Divekananda pravi: Edina pot, ki nas vodi kvišku, je to, da izpolnujemo svoje dolžnosti. S tem krepimo svoje sile, rasemo duševno in telesno, ker naša notranja velikost ni odvisna od tega, kar naredimo, temveč od tega, **kako kaj naredimo**. Čevljar, ki vrši vestno svoje delo, je več vreden, kot profesor, ki zanemara svoje dolžnosti in pita svoje poslušalce s praznimi besedami.

Ena glavnih zahtev kmečkega programa.

Jesen je tu, kmetovalci spravljamo svoje pridelke in sadeže, nekateri več, drugi manj, kot je bilo vreme in delo. Če pogledamo pri obiranju sadja, drevje nekoliko bolj natančno, vidimo, da ima že nastavljene **popke za prihodnjo spomlad**. Narava je skrbna mati, da ne preneha tok življenja: Komaj spravljamo letošnje sadje, je že pripravljena kal za cvetje v prihodnji spomladi. Lep nauk za nas kmete! Sili nas, da si stavimo vprašanje: Ali skrbi **kmečki stan** v celoti, da pusti sedanji rod, ko izumre, že tudi mlado cvetje, mlad na-

raščaj? Ali skrbimo mi odrasli kmetje za **strokovno izobražen kmečki naraščaj**?

Bodimo odkritosrčni in recimo: pri slovenskem kmečkem stanu je slabo preskrbljeno za to, da bi prišel za nami rod, ki bi bil boljše podkovan v kmetijskih zadevah, kot je sedanji. Hočete dokaz? Evo ga: **Za pol milijona kranjskih kmetovalcev je samo ena** neznatna kmetijska šola na Grmu na Dolenjskem. Za **živinorejsko Gorenjsko nič**, za **Notranjsko nič**. — **Pol milijona slovenskih štajerskih kmetov ima samo eno kmetijsko šolo v Št. Jurju**.

Kmetje, ali ste že kdaj sploh premišljevali o tem, kaj pomeni za slovensko kmetijo to lahko rečeno **popolno pomanjkanje strokovnih šol**? Nič drugega, kot da smo slovenski kmetje podobni človeku, ki krvavi iz srčne žile: kar izšolamo na **račun kmetije sinov, jih šolamo za vse drugo, samo za kmetijo ne**. Kako radi pozabljamo na »farje«, »advokate« in druge »škrice«! Roko na srce in vprašajmo se: zakaj pa se ne probudimo, stanovsko ne zavemo in ne zahtevamo od naših politikov in **vlade slovenskih kmečkih šol**!

Kaj vidimo danes na kmetiji? Če se da šolat fante, gre denar za šolanje **od doma, fant, ko je izšolan, pa tudi**.

Tako, da ni na kmetiji niti denarja, **niti višje izobraženih ljudi**. Koliko imamo na kmetih takozvanih dobrih hiš. Kam dajo sina? Na gospodarsko akademijo? Na zemljedelski oddelek visoke šole tehniške? Da bi fant potem prevzel po starših posestvo ob enem z lesno kupčijo ali obrtjo (žago itd.), ki je ponavadi pri taki hiši? Kaj še! Dajo ga za »gospoda«, za profesorja, za doktorja itd., da potem ostane domačija **prazna**, ali kvečjem »po starem« opravljana. In sinovi, katere je ta kmetija izšolala s svojim denarjem, hodijo domov kvečjem »na ukance«, dokler se jim to izplača in nazadnje vse skupaj prodajo, da pride vse v tuje roke. Če kmet ne spravi svojega sina za gospoda višje vrste, pa vsaj gleda, da ga naredi za pisarja, orožnika, kakega majhnega poduradnika itd.; v takem slučaju pa še tem preje pride do prodaje.

Taki pojavi so posebno na narodnostni meji naravnost usodepolnega pomena za naša narodnost: dočim naš slovenski uradniček, rodом s kmetije, ostane v mestu, se naseli na kmetijo — **tujec in gospodari neodvisno**.

Sedaj si pa mislimo, če bi bila stvar drugače. Vzemimo v kakem okraju na narodnostni meji deset trdnih kmetij, ki bi izšolale svoje sinove za profesorje, v drugem okraju bi pa deset trdnih kmetov poslalo svoje sinove raje na Češko na gospodarsko akademijo v Taboru. Kaj bi zaleglo več: **deset od vlade odvisnih profesorjev, ali deset gospodarsko neodvisnih, moderno izobraženih kmetov**? Kaj ne bi šele tak moderno izobražen, torej tudi **narodno zaveden in obenem gospodarsko neodvisen kmečki stan dal pravo oporo** narodnemu delovanju več ali manj odvisni inteligenci po mestih? Kar takšen inteligent doseže od vlade **z žrtvami, bi dosegel kmečki stan z lahkoto kot političen in gospodarski delavec, če bi bil seve — organiziran**.

Zato bodi ena prvih točk **slovenskega kmečkega programa**:

Čim več slovenskega kmetijskega šolstva, tembolje za kmeta!

Staršem naših lemenatarjev v premislek.

Počitnice se bližajo h koncu, kmalu se začno šole in v marsikateri naši kmečki hiši, kjer imajo študenta osmošolca, se začnejo neprijetni dnevi. Starši se grdo drže, sinu je težko pri srcu: mati ga sili v lemenat, sina vleče mlado srce v širni svet. Zato mislimo, da bo umestno, da priobčimo takšnim staršem v premislek nekaj pametnih vrstic, katere je posvetilo v nekem češkem listu nekaj starejših katoliških duhovnikov staršem, ki mislijo, bogzna kakšna sreča čaka nje in njih sina, če stopi v duhovski stan, staršem, ki ne slutijo, kakšno peklo lahko doleti v duhovski službi človeka, ki ne čuti za ta vzvišen stan **res pravega poklica**. Dotični članek pravi:

»Matura je srečno za hrptom, in zopet vstopi nekaj dijakov s Češkega in Moravskega v bogoslovna semenišča v Olo-mucu in Brnu, v Pragi, Budjejevicah, Kraljevem Gradcu in Litomeřicah. Teh par vrst pošilja vam, staršem teh sinov, nekaj starejših katoliških duhovnikov z najboljšim namenom. S temi odkritosrčno mišljenimi besedami vas hočemo opozoriti na nekatere okoliščine, ki so vam doslej mogoče še **neznane**.

Gotovo ljubite svojega sina, mogoče ste žrtvovali zanj toliko, da ste celo prikrajšali druge otroke. To ste delali zato, da bi naredili svojega sina **srečnega**. Toda kako pogosto vara upanje v to srečo vaših sinov - duhovnikov (a pogosto tudi njih sestra, ki jim naj bi gospodinile)!

»Kako to?: morebiti začudeno vprašate.

Ali ste že slišali, ali brali o škandalnih dogodkih v duhovskem stanu? Ali ste kaj brali, koliko duhovnikov je bilo tekom zadnjih let obsojenih po sodiščih? Ali veste, kje je navadno vzrok za te duhovske pregreške in zločine? **Ali sploh slutite, kakšne da so pravzaprav razmere v duhovskem stanu?** Zato vas hočemo danes mi starejši duhovniki opozoriti samo na dva poglobljena vzroka duhovniške bede:

1. na **prisiljeno brezženstvo** (celibat) in 2. na **nesramno slabe cerkveno-pravne razmere**, kar se namreč tiče **pravic nižje duhovščine**.

Pomislite nase! Sledeč nežnemu hrepenenju svojih src, ste se, krščanski starši, združili v zakonsko zvezo. Ali je bilo to morebiti kaj **nepoštenega in nečastnega? Kaj nesramnega? Kaj pregrešnega?** Po naukih katoliške cerkve je bilo to baš narobe: sprejeli ste **sv. zakrament, izvršili ste torej nekaj dobrega**.

Vaš sin je morebiti danes priden dečko, poln dobre **volje**. Toda, ko bo star 28 35 ali 40 let, bo v spolnem oziru mislil, čutil in hrepenel ravnotako, kot drugi moški. Da, on bo mogoče na te stvari še bolj mislil, ker mu nudi njegov stan in urad (spovedovanje!) v tem oziru posebne prilagoditve. Začuti tako, kot večina moških v tej starosti, močno hrepenene po drugem spolu in po zakonu. Bog sam je vsadil to hrepenenje v naša srca, torej mora biti to nekaj dobrega in poštenega. Toda, vaš sin ne sme tega hrepenenja čutiti, pokazati, ali mu zadostiti. Namesto, da bi se mu pustilo **svobodo** božjega otroka, da po svoji volji stopi v zakon, ali ne, ga njegovi brezsrčni duhovski predpostavljenci **sili**jo — in sicer iz ničevnih vzrokov — da mora ostati **neoženjen**.

Nekateri naivneži sicer trdijo, da se zakonski in duhovski stan navzajemno izključujeta in da ne spadata skup. Toda to je napačen predsodek. **Jezus Kristus** je gotovo vedel, kaj je prav in kaj ni prav, pa nikjer ne zahteva neoženjenih, še manj pa prisiljeno neoženjenih duhovnikov. Zato so tudi bili **nekateri apostelji oženjeni**, n.

pr. sv. Peter, poglavar aposteljev. A sv. **Pavel** zahteva izrečno, naj imajo škofje in diakoni svoje žene. Tu nobeno zavijanje nič ne pomaga. **Da, še dandanes je v katoliški cerkvi na 100 in na 1000 oženjenih duhovnikov, ki stopajo pravnoveljavno z dovoljenjem rimskega papeža v zakonski stan.** Cerkev blagoslavlja njih poroko, in oni imajo zakonske žene in otroke, kot je to n. pr. v 8 **unijatskih avstro - ogrskih škofijah v Galiciji, na Ogrskem in Hrvaškem**.^{*} Ali je torej duhovniški stan kaj sramotnega ali nepravilnega?

Dosti duhovnikov je, ki imajo mogoče pravi poklic za duhovski stan, **ki pa nimajo poklica za samski stan**. Toda kljub temu se ne smejo ženiti, čeprav niso vezani z nikakršno obljubo. Ne smejo se ženiti, čeprav bi bilo jasno, kot beli dan, da imajo poklic za zakon. Ne smejo se ženiti, pa čeprav delajo vsled tega en greh za drugim, niti če bi se jim pred sodiščem dokazalo, da so takšne narave, da brez tega ne vzdrže. Zato se govori po pravici o **prisiljenem brezženstvu, o izsiljenem celibatu**.

Kakšne grozne posledice ima ta prisiljenost — javne in tajne — o tem naj tu raje molčimo. Toda vi, krščanski starši, smete in morate to vedeti, in ravnotako naj izve za te razmere vaš sin, predno zabrede v nesrečo. Verjemite nam duhovnikom, ki smo že priletni in ki smo zrlji že marsikateremu duhovskemu sobratu na dno srca: Veliko katoliških duhovnov mora vsled tega siljenja s strani svoje cerkve **neizrečeno trpeti**, veliko jih je **skrajno nesrečnih, nezadovoljnih in nemirnih**, ker čutijo, da so obsojeni na **grešno življenje**, ker vedo, da morajo biti pred ljudstvom **hinavci**. Da, poznamo duhovnike, ki **preklinjajo svoje starše, ker jim niso branili duhovskega stanu**. Verjemite nam: če se pojavljajo med duhovščino prestopki, grehi in zločini, je tega največkrat kriv prisiljen celibat. Verjemite nam: **katoliška cerkev lovi kandidate za duhovništvo na prekanjen način**. Če bi ti mladi ljudje res vedeli, koliko duševnih muk jih čaka, koliko nepotrebnih težav jim cerkev nalaga in koliko greha se naredi v duhovskem stanu, bi se jih **mnogo** še pravočasno obrnilo drugam, kjer bi jih cerkev ne mogla tako mučiti.

Toda to še ni vse . . . (V češkem izvirniku zaplenjenih 6 vrst) . . . Kaplani so n. pr. skoraj »vogelfrei« pred škofom in konzistorijem — govorimo žal na podlagi bridkih skušenj — da jim ne preostane drugega, kot »jus marmurandi«, pravica, da smejo vsled prizadetih krivic na skrivaj pogodrnjati. Toda sedaj so segli pa celo po **pravicah župnikov**. Dosedaj so smeli župnika odstaviti **samo iz zelo važnih vzrokov**, in to le tedaj, če se je izvršil **postaven proces**. Dne 20. avgusta 1910 je pa dal pa-

^{*} To velja tudi o duhovščini naših unijatov v **Beli Krajini**. — Ured.

pež Pij IX. škofom pravico, da smejo iz raznih vzrokov (10 je navedenih) časih iz smešno malenkostnih (n. pr. če ne uboga škofa v **vseh zadevah, tudi glede političnega in zasebnega mnenja**) župnika kar **kratkoma odstaviti**, mu torej za vedno vzeti službo in **kruh**. Škof si mora samo vzeti kot svetovalca dva druga duhovnika, katera pa seve določi — **sam**. Da bi bilo pa norčevanje iz te pravice še hujše, se sme sicer na tak način službo izgubivši duhovnik pritožiti, toda zopet na — škofa samega. Škof je torej **v isti zadevi dvakrat sodnik**. Na Nemškem je v tem oziru duhovščina deloma na boljšem, ker jih proti pogosto pretirano sitnim predstojnikom brani vsaj deloma vlada, toda v Koromandiji? Škoda besedi!

Ali nimate torej vi, krščanski, pošteni starši svete dolžnosti, da stoinstokrat dobro premislite, predno posvetite svojega ljubljene sina tako negotovemu poklicu, predno ga izročite v takšno dušno in gospodarsko sužnost? Naj se torej vaša očetovska in materinska ljubezen postavi porobu, na se prebudi vaši vest in odločno izjavi:

Dokler bodo cerkveni predstojniki ravnali s svojo duhovščino tako, kot se godi dandanes, dokler jim ne prepuste svobodne izbire med zakonom in **prosto-voljnim brezženstvom**, tako dolgo ne zaupam svojega sina tako brezsrčni družbi, ga ne izpostavim tolikim moralnim nevarnostim, tako dolgo moj sin ne more postati duhovnik!

To vam dajejo v premislek stari in izkušeni katoliški duhovniki.

Razgled po svetu

Lahi in Turki.

Lahi in Turki še vedno nadaljujejo mirovna pogajanja. Turki imajo doma toliko težav, da se morajo z Lahom pobotati. Če bi ne bilo notranjih homatij na Turškem, bi si še Lahe dosti zob polomili v Tripolisu. Ne smemo pozabiti, da njih čete še niso prišle mnogo delj v notranjost dežele, kot kakih 15 do 20 km, to je za 3 do 4 ure peš hoje. Afriške puščave bi jih torej še veliko veljale, ko bi na Balkanu tako ne vrelo. Sedaj se torej Turki hočejo podati, samo iščejo še besedi, da bi se to tako povedalo, kot da se niso podali.

Vojna med Turki in Bolgari?

Radi pokoljev med bolgarskim prebivalstvom na Turškem je zavlada po Bolgarskem takšna razburjenost, da se vlada le z največjo težavo upira ljudstvu, ki zahteva na vsak način, naj bolgarske čete prestopijo mejo in osvobodijo Macedonijo izpod turškega jarma. Bolgarska vlada baje hoče predložiti evropskim vladam zahtevo, naj se Macedonija vzame Turkom in naj se ji da samoupravo.

Slovenija

Klerikalni deželni računi.

Na jesen, ko se vrne gospoda s počitnic, se začne zopet živahno politično življenje. Po navadi napoči tudi čas za sklicanje deželnih zborov, da polože deželni odbori račune o svojem delovanju, da se naredijo proračuni, to je načrti, kako naj se gospodari z deželnim denarjem v prihodnjem letu. Tudi kranjski deželni zbor je hotela vlada sklicati. A kaj se je zgodilo? Čim več trpimo mi vsled letošnjih jesenskih nalivov, tem hujša suša preti deželni blagajni. Časih velikih besedij minevajo. Od objesti in govoričenja zabuhli klerikalni politiki so začeli te otekline političnega napuha izginjati, kažejo se znaki najnevarnejše politične sušice, namreč suša v deželnih blagajnah. V deželnem zboru bi bilo treba delati proračun za leto 1913. Pri tem bi se seveda moralo povedati, za koliko bo zopet milijonski primanjkljaj večji kot letos. Klerikalni volilec bi se iztreznil iz lepih sanj klerikalnih obljub. Kaj se je torej zgodilo? Klerikalci so sami prosili vlado, naj — deželnega zbora sedaj na jesen ne skliče. Vlada je — ugodila. Zasedanje bo šele okrog Novega leta za kak dan, da klerikalna večina dovoli deželnemu odboru provizorij, to se pravi: namesto rednega proračuna, namesto natančno dovoljenih svot za celoletno gospodarstvo, dobi deželni odbor zopet dovoljenje, »začasno« fretariti in v temi sej deželnega odbora večati letni primanjkljaj, ne da bi se volilec povedalo jasno v javni seji deželne zbornice, kako stvari stoje, pri čem da smo. — Tega gospodarstva si sam kriv, ti, klerikalni volilec!

O letošnjih velikih vojaških vajah na Notranjskem

priobčuje madžarski list »Az Est« oceno, ki ni prav preveč laskava. List trdi, da se je veliko visokih častnikov izkazalo, da niso za nobeno rabo in da jih bo treba poslati v pokoj. Tudi v vojnem ministrstvu bo treba — dobre metle. Glavna naloga teh vaj je bila, da bi se bilo pokazalo, če je mogoče velike množice ljudi dobro preskrbovati s hrano, in kako bi se dalo čim boljše skrbeti za zdravje vojakov. V obojem oziru se baje poskus ni nič kaj obnesel. — Kakšne zmedarije bi bile torej šele če bi se šlo zares? Mogoče imajo torej nekoliko prav tisti, ki pravijo, da se »militarizem sam uniči« s tem, da bo tako velike množice v vojakov, da jih sploh ne bo več mogoče prehraniti.

s Cvetlični dnevi v korist našim šolarjem in Sokolom so povsod zelo dobro uspeli. Dosedaj so nesli že 2000 kron. Danes in jutri se vrši cvetlični dan v Ljubljani.

Zopet napad na smodnišnico.

V sredo so neznani napadalci zopet v Košani hoteli pognati smodnišnico v zrak, pa se napad ni posrečil. Očividno so ti napadi na naše smodnišnice od kake strani iz tujine podpirani, ker se jih je že toliko poskušalo.

o Ljubljanska okolica o

Ij Št. Vid nad Ljubljano. »Prijatelj, kam pa jutri?« I kam drugam, kakor v prijazni Št. Vid, kjer priredi šentviški »Sokol« veliko vrtno veselico združeno z javno telovadbo. Za razvedrilo, zabavo in dobro postrežbo bo kar najbolje preskrbljeno. Torej na svidenje jutri v Št. Vidu na sokolski veselici! Na zdar!

Ij Št. Vid nad Ljubljano. Šentviški »Sokol« vabi na tretjo javno telovadbo združeno z veliko ljudsko veselico, katero priredi v nedeljo 15. septembra 1912 na travniku g. Čirmanove pri pošti. Spored: 1. Proste vaje naraščaja »Sokola Ljubljana I.«. 2. Proste vaje članstva. 3. Orodna telovadba naraščaja »Sokola Ljubljana I.«. 4. Orodna telovadba članstva. 5. Vzorne vrste članstva »Sokola Ljubljana I.« in »Ljubljana II.« Prosta zabava. — Šaljiva loterija. — Ples. Sodeluje sl. veteranska godba iz Št. Vida in br. društva »Sokol Ljubljana I.« in »Ljubljana II.«. Vstopnina 50 vin. za osebo. Začetek veslice ob polu 4. popoldne. K mnogobrojni udeležbi vljudno vabi

o d b o r.

Ij Iz Št. Vida nad Ljubljano. Domoljubov blagoslovljeni dopisnik se jezi nad resničnimi poročili, ki jih čita v »Slovenskem Domu« in pravi, da se dopisniki »Slovenskega Doma« zato nečejo podpisati, ker se boje ričeta. Zato te, blagoslovljeni dopisnik vprašamo: »Zakaj se pa ti v »Domoljubu« ne podpišeš pod svoje lažnjive zmazke?« Gotovo zato, ker se le ti bojiš ričeta. Sicer nam pa ni mnogo na tem se li podpišeš ali ne, kaj ne, saj te itak že vsi davno dobro poznamo!»

Ij Št. Vid nad Ljubljano. V št. 36. »Domoljuba« z dne 5. septembra t. l. se znana širokoustna gorenjska buča po ligorijansko zlobno zavito zaletava tako v posamezne naprednjake, kakor v napredne organizacije. Da ta človek res ni normalen, je neštetokrat že sam pokazal, zato se pa glaša v »Domoljubu« le okrog mlaja. Da je njegovo poročilo o hranilničnem prometu popolnoma nejasno in zmedeno, to nam ni potreba konstatirati, ker so to bralci splošno opazili. — Za prodajo stare šole je bila pa splošna želja, tako med klerikalci, kakor med naprednjaki, namreč da naj bi se prodala na javni dražbi, nikakor pa ne ofertnim potom, kar pa sta hotela Klanfarjev oče in Zabret, in da bi se šolski vrt poprej primerno z obdelovanjem oplešal, kakor je bivši gosp. vodja Žirovnik vsako leto to storil, da bi se na ta način kar najvišji skupiček dosegel. In v dosego tega so vložili šišenski občinski odbor in vižmarski Porent s tovariši pri okrajnem šolskem svetu v Ljubljani pritožbo, katera pa je bila šele čez dva meseca v prilog

Klanfar-Zabreta rešena. Da se je pritožba tako rešila, se nič ne čudimo, a pribiti pa moramo, da je to v gotovo škodo šolske občine. Kajti jasno kakor beli dan je, da se na javni dražbi višji skupiček doseže, kakor pa ofertnim potom, posebno še med ljudmi, do katerih ni splošnega zaupanja. Tudi s šolo, v kateri je meznarija, je potrebno že enkrat nekaj ukreniti, bodisi, da se proda ali pa da se stanovanja oddajo. Seveda mi bodimo kar lepo mirni in tihi, bodo že prevzvišeni gospod oče Zabret vso stvar uredil tako, da bodo pred nami in pred Bogom se lahko opravičili. — Da ima Kremžarjevo posestvo v Št. Vidu 25 lastnikov, je to čisto logično, ker je imelo tudi 25 kupcev in plačevalcev, torej se strinja popolnoma s pravičnostjo, pa ne s Klanfarjevo. Kajti pri Rokodelskemu domu pa nima nihče drug besede, kakor samo Klanfarjev oče, akoravno smo ga vsi farani zidali. Ali je ta Klanfarjev recept pravičnosti za kaj, o tem naj javnost sodi. — Vesti o nekem Sokolu in neki natakari, ki se širijo po Št. Vidu, so pa ravno toliko za v napredne časopise, kakor vesti o tisti ljubezni polni razglednici, katero je Španov Rok okrog kazal, ki je Zabreta z neko mladenko v objemu predstavljala in vsled katerega dejanja je bil Rok pred okrajnim sodiščem obsojen, za v klerikalne liste. Torej pred svojim pragom pokidati, potem šele pred drugim pomesti. Tedaj ne jokaj, prečastita gorenjska buča, za Sokola in natakario, marveč jokaj le za se, spokorjenega srca solze.

Ij Št. Vid nad Ljubljano. Štirje požari v eni noči. V sredo zjutraj ob 1. uri je med velikim nalivom začel goreti Žnidarčkov kozolec v Vižmarjih, napolnjen s slamo in mrvo. Vižmarska in draveljska požarna bramba ste bili takoj na mestu ter obvarovali, da se ogenj ni razširil na bližnja posestva. Ravno ko je došla šentviška požarna bramba, je jelo goreti tristo korakov oddaljeno gospodarsko poslopje pri Mihovcu, niso pa gasilci bili še tu gotovi, že je gorelo na drugem koncu vasi pod Klancem pri Luciji. Tamkaj je zgorel kozolec s plajšem. Med ljudstvom je nastala panika, da so jeli zapuščati goreča pepelišča in bežati domov v skrbi, da zdaj in zdaj začne goreti posamnih dom. Medtem pa se je že raznesla novica, da gori v četrtem kraju na Poljanah, tudi tu je gorel kozolec posestnika Florjančiča. Očividno je pogorišča vprizoril nekdo namenoma. Orožništvo je aretiralo nekega Kramarjevega iz Vižmarjev. Preiskava bode dognala, koliko je kriv požarov. Vsekakor je lahkomišeln požigalec napravil med ljudstvom velik strah in je potreba da se ga občutno kaznuje.

Ij Sad klerikalne izobrazbe pri Dev. Mar. v Polju. Zopet Čuk! Tako moramo — žal neradi — imenovati te ljudi. Nekega dne si izmisli te vrste mladenič in naredi si vrečico in hodi od delavca do delavca ter prigovarja, naj bi se vsi vpisali v

»Strokovno društvo«. Zahteval je po 1 K 20 vinarjev. In tako je res nabral okroglih 36 kron. Izjavil je tudi pod častno besedo, da bo že sam prinesel podpisane knjižice. A kaj so mu bile mar knjižice, ko je imel enkrat denar v rokah? Kakor si gozdna ptica čuk rada privošči kaj mesenega, tako tudi on stori. Kupil si je dobre pečenke, vina in svačice za nabrane kronice. Čas je potekel, dotični delavci so ga povpraševali, kaj je s knjižicami, na kar pa ni vedel odgovoriti. Prišel je dan plačila. Ogoljufani delavci so vjeli njegov zaslužek in se razdelili, ker pa ni zadoštovalo, morajo sami trpeti. Tako vidimo, da imajo res nekatere »fest« fante pri čukih. — Prihodnjic sledi.

Ij Spodnja Zadobrova. Ljubezen do bližnjega! — Pri nas pri Dev. Mar. v Polju imamo prav klerikalnega župana Jakoba Dimnika. Ta možakar prav dosti govori, ali za svojega bližnjega prav malo stori. Navesti moram slučaj, ki se je pripetil posestniku Jakobu Gregorcu iz Spodnje Zadobrove. On si je bil najel zemljišča, da mu odmeri neko zemljišče. Podal se je k županu, da bi mu dal občinsko mapo. Šel je teden poprej do njega, župan mu jo je tudi obljubil. Dotični dan zjutraj se poda zopet k županu in on mu jo je obljubil: ko se boš vračal domov, jo bodeš pa dobil. Ali mož se je zmotil, župan je vse mape zaklenil in se je podal od doma in njegov tajnik Mrcina mu je rekel, da on nima ključa od shrambe, da on mu ne more pomagati. Kaj mu je sedaj storiti? Podal se je nazaj v Ljubljano po mapo. Moral je žival sem in tja poditi in povrhu tega je moral pa še plačati deset kron od mape, zemljišču pa namesto 30 kron, je pa plačal 60 kron zavoljo tega, ker je zamudil cel dan. To so dobrote našega župana Jokelna, ki vedno govori, koliko dobrega stori za svoje občane. In kaj je vzrok temu? Pripominjamo, da dotični posestnik pri občinskih volitvah **ni volil na njegovo stran.** To je sad klerikalne dobrote; ako pa pride v gostilno, bode pa samo govoril, koliko je storil dobrega za svojo občino. Hiti govoriti, kakor da bi vrtil kakšno lajno. Sedaj pa vprašamo župana, ali so mape **županova last, ali so od cele občine?** Nikar ne mislite, ako imate orlovsko obleko, da bode tako delali z občani, ker bode že prišel še čas plačila. Potem se bomo pa zopet videli.

Kmet.

Ij Iz Kamnika pri Preserju. Nov »Sokol«. Dne 1. t. m. so napravila k nam bratska društva z Vrhniko, Borovnico, Notranjih Goric, Cerknice in Ljubljane, med temi br. Drenik in br. Burgstaler, izlet, ki se je še precej dobro obnesel, dasi je bilo slabo vreme. 8. t. m. pa smo imeli ustanovni občni zbor, pri katerem se je ustanovil **telov. odsek vrhniškega Sokola.** Izvolil se je sledeči odbor: starosta br. Jakob Kovač; podstarosta br. Jos. Mravljec, oba iz Preserja. Ostali štirje odborniki so: br. Ivan Ulaga, br. Andr. Petelin, br.

Jos. Pršin, vsi iz Kamnika ter Jos. Suhadolnik iz Prevolja. Telovadni odsek je izvolil sledeči odbor: br. Fran Filipič, načelnik; br. Fran Košir, podnačelnik; br. Leop. Petelin, blagajnik in br. Ivan Susman, tajnik.

Ij Še ena čukarska nesramnost. V nedeljo, 1. t. m. proti večeru sem šel s štirimi brati Sokoli iz Cerknice in dvema domačima malo na izprehod v Preserje. Domovgrede, je stala pred neko gostilno na česti cela vrsta naših in borovniških čukov, na čelu jim naš kaplan. Mi gremo čisto mirno mimo njih ter jih pozdravimo: »Dober večer«, nakar ni bilo nobenega odgovora. Le Čepé iz Preserja, znani klerikalni kričač, ki je stal na pragu pijan, je za nami hripavo zavpil: **»Če ne greste hitro, bode tekle!«** Tako se obnašajo klerikalci. Malo še manjka, da niso popolni divjaki.

Ij Iz Kamnika pri Preserju. Čukarska manira. V nedeljo, dne 1. septembra t. l. ob priliki, ko je napravilo v našo vas svoj zlet okrog 80 Sokolov, so že pokazali naši novorojeni čuki svojo maniro. Ko so prikorakali Sokoli iz Prevolja, so bili čuki pripravljeni za dostojen sprejem. V Končevem skednju so se namreč zbrali in ko so Sokoli mimo prišli, so začeli čuki zvoniti s kravjimi zvonci. Kakšna je bila ta pesem? Zdelo se je, kakor da čuki čukajo v temni noči v košatem gozdu. Mislite, bratje čuki — da ste z zvonjenjem osramotili Sokole? Ne. Osramotili ste **samé sebe.** — Ko so se zvečer vračali borovniški bratje jezdec, so bili čuki zopet pripravljeni za napad. Metali so namreč za njimi kamenje in polena. Dobro ste pokazali, čuki, svojo maniro. Le tako naprej! Videli bomo, kdo zmaga. Poskrbeli smo že, da ti tiči ne odidejo zasluženi kazni. — Kamniški Sokol.

Ij Z Iga. Pri sedanjem dežju vidimo, koliko nam koristi Grubarjev prekop: toliko, da še nikoli nismo imeli toliko vode, kot sedaj, ko imajo vkljub silnemu deževju **zatvornice priprte.** Za Ižance bi bilo boljše, če bi bilo tako, kot poprej. Zatvornice gredo takrat odpirat, ko je **že vse pokončano** našim kmetom: korenje, krompir, zelja ajda itd. Uničilo nam je pravzaprav na barju vse pridelke. Tisti, ki po kavarnah sedijo, pa vodo osušavajo, ampak v resnici le dobro pijačo iz kozarcev suše, naj bi zdaj prišli pogledat, kakšna velikanska škoda se nam je naredila. Kadar so pri nas volitve, je vedno tako obetanje, kako da bodo morost posušili, pa vpitje, da gre za — kristjansko vero! Zdaj pa ni našega kaplana Golmajerja, da bi nam kaj vode odpeljal, tako kot je **volilce** odpeljal, da so tekla na njegov jarek njih imena. — Sedaj se bera zopet bliža za krompir in pšenico, pa zdaj ne bo več krompirja dobil; mi kmetje smo mislili, da bo zanj, pa je bil le za njegove zajce, ki ima 10 hlevov narejenih zanje. Ampak kmetje smo hlev za konje delali, pa ne za

zajce, za katere fehtari krompir in korenje.

Ij Od nekod z barja. Tam nekje imajo kaplana, ki ima dosti potov po sodnijah. Ko se mu je od neke strani priporočalo, naj resnico govori, je dejal, da mora tako, kot mu je škof rekel, ljudi na svoje navleč, da ne bomo vedno propadli. — Vprašamo ga, če mu je škof tudi to rekel, naj hodi vsak večer v privatne hiše, in naj celo noč popiva in se šele proti jutru spomni, da je treba mašo brat? Ali mu je tudi škof priporočil, naj se vozi z »avtomobilom« na dva para rogov in to z ženskim voznikom, ko ga noben moški ni hotel peljati? Sedaj saj vemo, kako izgleda »katoliški« avtomobil: vprezi dva para volov v navaden voz in naloži nanj — kaplana, kateri je neosušen, kot naše nesrečno barje.

Belokranjske novice

bk Iz Stranske vasi smo prejeli: Z ozirom na popravek g. Antona Ovna v št. 35. izjavljamo sledeče: 1. Res je, da je g. Oven tekkel takoj v Semič k orožnikom, ne pa po običajnem obedu, ker je grede klical pri nekem sosedu »Halo na delo, sedaj ni čas jest«. 2. Res je, da g. Oven ni šel h krščanskemu nauku, ker je tisti čas že od orožnikov nazaj prišel. 3. Res je, da je g. Oven ponoči opazoval, kako se ljudje zabavajo itd., če je pa to častno ali ne, to pustimo presojevati drugim. Dalje 4. Res je, da je g. Oven hodil po Krupi in poizvedoval, kdo je kaj daroval za Sokola. 5. Res je, da je g. Oven ob času občinskih volitev pooblastil ponarejal. 6. Res je, da je g. Oven takrat obhodil 3 fare ter agitiral za svojo edino pravo sveto stranko rekoč: »Sedaj se gre za vero, dajte kdor je kristjan nam pooblastila, ne pa liberalcem in krivovercem. Res je tudi, da če bi bili mi tako škodoželjni kot ste vi g. Oven in vaš prijatelj župan Kočevar, bil bi nekdo že zdavnaj sedel. Tako g. svetnik Oven, to imate za svoj popravek s pripombo, da imamo za vse to **dokaze.** Sicer pa vi še lahko pošljete popravkov kolikor hočete, (sicer je tudi res, da zadnjega **niste sami** skrpucali) mi ostanemo pri svojih trditvah brez ozira na vaše popravke, oziroma napade v »Lažiljubo«, naj jih že napiše županov sin, kateri se v Št. Vidu uči krščanske ljubezni do bližnjega ali kaplanček z velikim nosom. Vam pa, g. svetnik Oven, svetujemo, ne vtikajte se v stvari, katerih se pozneje sramujete. Po kaj ste pa šli k orožnikom v Semič, ali je bil tam krščanski nauk? Kako da ste šli ravno **ta dan h krščanskemu nauku,** ko je bilo vendar doma toliko važnega posla? Kaj pa ste iskali na Krupi, ko ste poizvedovali, kaj se je Sokolom darovalo? Če se sedaj vsega tega sramujete, pa ostanite drugič rajši doma. — Judničevim gorkim prijateljem, kateri so nabirali dobitke za sokolsko veselico, **brez da bi**

bili kaznovani, pa kličemo krepak: Na zdar!

o Dolenjske novice o

d **Iz Ribnice:** Cvetlični dan je imel tak uspeh, da ni nihče pričakoval kaj takega. Tekom dopoldneva se je nabralo **nad 300 kron** in vse to brez vsake reklame. Ribnica se je zopet izkazala častno. Pohvala pa gre vsem gospem, gospodičnam in gospodom, ki so od zgodnje jutranje ure, pa do poldneva pridno delali in se žrtvovali za narodno stvar. Nekatere nabirateljice so sicer slišale od okoličanskih kmetov marsikatero bridko, pa so vse prenesle molče; kajti vedele so dobro, kdo je kriv njihove neizobrazbe in sovraštva do vsega, kar ni klerikalno. Vsa čast nabirateljicam in njihovim spremljevalcem! Zvečer istega dne je bil **tamburaški koncert**. Tambural je odsek ribniškega Sokola v telovadnici pri »Cenetu« pod vodstvom brata Schweigerja. Kljub temu, da so se odstranili nekateri višji gospodje in gospe, in napravili izlet, mogoče radi cvetličnega dne, bila je dvorana polna. Pri koncertu smo imeli vžitek in nihče ni pričakoval, da se dajo izvajati na tamburicah take skladbe. Spored je bil bogat in zelo srečno izbran. Med drugimi točkami smo slišali tudi veličastni Marathon, ki se je letos izvajal na praškem vsesokolskem zletu. Menda se je ta skladba izvajala prvič na Slovenskem. Vstopnine se je nabralo **113 kron**. Čisti ostanek pripade za zgradbo Sokolskega doma. Tu so se zopet izkazali ravno isti zavedni Ribničani, ki so že jutraj položili svoj obulus za cvetlični dan. Res velika požrtvovalnost. Med vsemi se je odlikoval g. notar Gruntar s svojo soprogo. Le tako naprej in kmalu bomo imeli v Ribnici Sokolski dom. — Ribničani, ki srčno želijo svoj Dom.

d **Iz Ribnice:** V tukajšnjem farovžu stanuje neki gospod — mislim, da je dijak, z drugačnim imenom ga ne poznam kot »Žalost«. In ta gospod »Žalost« je zelo olikan. Pred kratkim pride neki visokošolec v farovž in vpraša dostojno, kje so gospod dekan? Rad bi imel podpis na neki listini. In kaj odgovori gospod »Žalost«: »**Liberalcem ne dajem odgovora**«. Gospod »Žalost« to ni olikano.

d **Iz Ribnice:** Lovska sreča ali nesreča. Zadnjič je šel na lov najemnik lova »Ostri vrh«, znani Pepi. Mislil je klicati srnjaka, in mesto srnjaka, pridejo 3 medvedje, res čudna prikazen; toda gospod Pepi ni hotel pokazati hrabrosti, kot se navadno stori pri mizi, ki je polna vina; ampak zelo vesel je bil, da je odnesel zdrav pete. Ja, Pepi! s kosmatincem se ni dobro igrati v gozdu.

d **Iz Ribnice** smo prejeli: V številki 34. od 24. avgusta t. l. je v članku iz Ribnice govor o meni, da sem porabil za postajališče v Lipovcu nabranih 1000 K za lepo kapelico. K temu pripomnim, da sem

res za postajališče nabran denar vrnil darovalcem, le 20 K sem z izrecnim privolenjem dotičnih darovalcev porabil za vaše namene, le deloma za kapelico. — Andrej Hönigmann, posestnik v Lipovcu šte. 5.

d **Iz Ribnice.** Dne 10. t. m. zvečer pride klerikalni odbornik ali samo namestnik Jaus k Arkotu. Pri eni mizi je sedela tudi čveterica, ki so igrali marjaš. Ob pol polnoči vstanejo in gredo domov. Jaus ostane še v gostilni in pravi, da je policijski komisar. Gospa ga spravi na ta način ven, da mu ni hotela več peva dati. A kaj naredi ta komisar? Gre k žandarmeriji in ovadi, da je bila odprta gostilna čez policijsko uro. Možakar menda ni vedel, da ima hotel pravico do 12. ure. Gospod komisar naj pogleda raje v klerikalne gostilne, ki so odprte do belega dne. Kako pa je bilo zadnjič »Reifnitz bei Jaus«, ko je bila gostilna na Veliki Mlaki odprta do **4. ure zjutraj**? Gospoda župana poznamo kot zmerneža moža in upamo, da bo poskrbel, da se ne bo v prihodnje več kaj takega zgodilo, posebno od mož, ki se komaj znajo podkrižati.

d **Št. Janž.** Že dolgo opazujemo vedenje našega kaplančka Joškota ali bivšega desetnika. Po starem pregovoru je vsak človek krvav pod kožo, tako je še menda kaplanče bolj vroče krvi, ker se je Minka iz Koluderja morala odstraniti in iti s trebuhom za kruhom. Sedaj je pa pri neki Ančki kuhan in pečen. Pomaga ji kozice pasti in obenem se prav dobro gostita v gabrovi utici, kjer tudi baje snaži ono kapucinarsko kapo, katero so našle dekle Pepa in Micka v kuhinji, potem pa ga še celo v pozno noč spremlja do župnišča. Ko pride obhajilo, seveda dobi se ga pri Ančki. Občinstvo maje z glavami nad sprehajajočo se črno obrobjeno družico po Rakitovci. Kaj ne lepa vzornost, katero je prinesel iz Velikih Lašč. Prihodnjič o tem več.

d **Iz Velike doline.** Pred kratkim se je pri nas nekaj izvanrednega prigodilo. Lovec Janko Rešetar pri graščini v Mokricah je šel po Dolinskem jarku in med potjo sreča Škofljančevega sina, ko je nesel prazno puško od puškarja domov, ki jo je imel v popravilu. Naenkrat zahteva lovec Rešetar puško od Škofljanca in ko mu je ta z lepa noče dati, napne puško Rešetar proti Škofljanču, ta pa vzame nož ven in ne pusti k sebi Rešetarja. Rešetar, čeprav dobro vedoč, da v kmečkem reviru nima pravice streljati, niti polne puške imeti, sproži puško in zadene Škofljanca v trebuh in ga je težko telesno poškodoval, na kar so Škofljanca prepeljali v Brežice v bolnišnico, in težko da bi okreval. Proti Rešetarju je vložena tožba. Treba bode obračunati z grajskimi lovci, da mi ne pustimo na svoji rodni lastni zemlji streljati svojih ljudi od strani tujcev, kateri jedo naš kruh. Pa ko povsod, tudi tukaj se lovec izgovarja, da se mu je puška

sama sprožila; sama se ni mogla izprožiti, ako je ni napel. No, vrana vrani oči ne izkljuje. — Pri **župnikovi beri** so naši poljci dobro obračunali z župnikom Gnjezdom. Ker so oni ostali brez svojega mandata v občinskem odboru, mu tudi niso dali nič zrnja, ne penaz. Prav tako, zakaj bi mi redili gada na svojih prsih, da nas bi potem s prižnice nazival s tatovi, berači in cigani. On hoče tukaj ukazovati. Pozor kmetje, drugi mesec bo birma pri nas, **torej vsi pred škofa**, in vsi zahtevajte »proč z župnikom!« ter povejte, da se mi ne damo sramotiti od strani župnika. Vsi drugi — so nič župniku in šeme. Na svidenje pred škofom! Škof ni obesil Tomšeta, ko je bil pred njim, torej vsi pred škofa! — Četrti farman.

d **Raka - Bučka.** Preložitev klancev na okrajni cesti Raka - Bučka dela neka podjetniška družba iz Ljubljane in sicer tako slabo, da je to po vsako kritiko. Ni še dovolj, da je nova cesta slabo izpeljana in da se dela po enih mestih. **veliko preozka**, ampak delana je tudi tako, da ne more biti nikdar dobra. Pri zasipovanju dolinastih mest se materijala nič skupaj ne stolče, če ravno se po enih mestih do 3 metre visoko nasiplje. Med tisti materijal, kateri je večinoma blato in zemlja, se zmečejo vmes in zasujejo tudi **drevesni štori in dračje**, vse to se lepo poravnava, potem pomečejo nekaj kamenja, večinoma mehkega, kakor kreda, kar po ploski, kakor se da več pokriti, nato se napelje še malo gramoza in cesta je gotova! Cesta pa taka! Mi smo se bali, da nam jo bode zima razgnala, tako da bode popolnoma nerabna. Prišel je pa sedaj dež in že ta novo cesto tako imenitno razganja in podira, da 23. t. m. nobeden ne bode mogel iti po okrajni cesti iz Rake na veliki Mihelov sejem na Bučko. Prosimo visoki deželni odbor in **c. kr. okrajno glavarstvo v Krškem**, da si to delo malo bližje ogledajo in uvažujejo, da se ceste zato popravljajo in nove delajo, da so potem **boljše**, ne pa samo zato, da bi nekateri kaj zaslužili.

o Gorenjske novice o

g **Z Gorenjskega.** Precej velika je Gorenjska stran; sem sicer Gorenjec, pa nimam stalnega bivališča, se pa v svrhu študij selim iz kraja v kraj. Imam prijateljev seveda bolj v naprednih vrstah. Pred časom prišel sem v neko gostilno na Poljanskem. Praznoval se je neki god. Če je bil Janez ali Pavel, se že več ne spominjam. V gostilni sedela je kopa tamošnjih mož še od jutranjega cerkvenega opravila in pili so vsak svojo merico »ta grenkega«. Ko vstopim in grem v sosednjo sobo, se nikdo ne ozre, ker pogovor med njimi bil je zelo, saj zanje živahen. Kakor sem razumel, dala je povod temu besedičenju bolj hrupu mapa za Reko. Med drugim besedičenjem vnel se je pa kmalu po mojem prihodu prav zanimiv

pogovor, katerega se mi zdi vredno, da ga obelodanim v listu »Slovenski Dom«, ki je med tamošnjimi kmeti zelo razširjen list. Iz tega članka naj se nauče nekateri ljudje brzdati svoje jezike, kar bodem v naslednjem povedal: Glavno besedo v tej družbi imel je neki tamošnji Janez, Miha mu je pa sekundiral. Začetek kakor sem že rekel, bila je Reka in pa žganje. Janez pravi: Imam pa take parcele na mojem gruntu, da tukaj naokoli nobeden takiin; moj Jožef imel bo lepe mecesne, pa tudi denarjev dosti, zato ker imam sedaj jaz en lep grunt, samo moja Mica me je mal preveč — al pa me je bog preveč čez ta velki oken pogledal. Miha mu seže v besedo in pravi: Kaj pa una dol, ta debela, ki si jo zadnjič ponoči vozil. To vprašanje je Janezu inponiralo, pa pravi: sem jo vprašal pa mi je sirovo pokazala, pravi da ima v ta namen že druge boljše. Pa saj ne smem tega govoriti, bom koj tožen. Janezu takoj cela družba ugovarja, da se njegova kmetija ne da primerjati z Jenkovo. Ves razsreden vzdigne Janez pest in pravi: Moja Mica pa moja kmetija pa tudi reka zraven, nič ven ne nese. Dol so pa stroški. Tam pa zapravljajo, ojoj, da bog pomagaj. Naša Mica pravi, če bi pri nas tako delali, smo pa v enem letu skoz, če imamo glih en lep grunt. Ker ste me iztegotli, pravi Janez me pustite, da bom nadaljeval. Jaz nisem prej tega vedel, zdaj sem se pa veliko naučil, ne bil bi se not vtikoval, saj zdaj bomo pa kmalu spregli, če ne bom vse svoje moči tam pustil. Miha pa pravi: Pa je le fest, da si ti koratar, tak postaven mož. Veš Miha, jaz pravim vse svoje moči bi tam pustil, kaj bo pa za Mico, če še ostanem. Saj za ono moraš tudi nekaj storiti? O ona ima pa že druge, več pa ne rečem. Kaj pa Janček, zadnjič hodil je tukaj, v nedeljo je bilo, zadnja plat hlač je cela manjkala, vi pa po cele noči popivate in njegov denar zapravljate, kaj bo pa z računom; sam iz svojega gotovo ne zapiješ, saj nič nimaš. Ženo moram prej dobro napasti, da je sita, potem pa tudi jaz lahko žrem, v račun pa zapišem, da je konj pojedel. Saj preje ni bilo nič bolje. Janče mi je pravil za enga, da kar je prejel, je vse zapravil, en drugi je tudi tako pravično gospodaril, da je bilo zmeraj dosti kofeta za Jenkove groše. Vsaj jaz vem kako je bilo fest, pa koliko so zapravili, pa moram tiho biti, če ne me tožijo. Jaz po pravici povem, če je prav Janče hud, saj vem da me bo zmerjal, se nič ne bojim, saj mu nisem nič dolžan. No pa saj Janče tudi ni nič bolj. Pravi pri nas žiher zapijete kolikor hočete. Janče pa potem zapiše kolikor hoče; ona pa da je le tako, kakor sem preje rekel, je pa vse prav. Včasih sem vedno le frakelne vleku, zdaj pa pijemo vino. Če so domači zapravljali, zakaj bi pa tuji ne, če le puste. Miha ki ima ta pravi jezik pravi: Janček je zadnjič gor po Visokim hodil in solato po zelenkih pobiral in prosil, vi pa za njegove

denarje žrete naokoli, to je grdo, to ni prav. Veš Miha, meni se že grdo zdi, pa tudi vsa žvahta ni nič bolj, vsi so glih; žal mi je, da sem med nje prišel, mene ne boste dolgo po zobeh nosili, jaz imam doma že tak grunt, pa zdaj še reko, samo ena parcela bi bila večja, kakor vse Jenkove, samo profesor mi je precej zmedel. Doli je pa pokora, pa gmajna prazna. Moj Jožef bo imel pa drevja, da bo meni hvaležen. Doli pa ljudje oponašajo, pa na otroke kažejo, pravijo kadar ti zrastejo, bo pa drugi cviren pel. Ob svojem času pa tudi sodišče v Kranju na noge stopi, pravi Miha, takrat bi tvoja reka žvižgala polko. Ta kratkemu birtu ne bodo nič vzeli, saj imamo malo. Pa saj tebi tudi nimajo veliko vzeti, tebe je sama baharija. Pri Knet je že zdavnaj vse razprodano, same senože še imaš, pa kamenje v reki, pa še to vse z dolgom obloženo, saj se poznamo. Parcele so bile dozda Kneče najboljše, to vsak ve, to je brez baharije. Če pa komu nisem všeč, pa grem, pa se tudi za nobeno reč več ne zmenim, meni se ni treba bahati, jaz imam več kakor imate drugi. Tudi tista bahata Jenkova žlahta ni nič vredna, če se prav potegujete zanjo, če so zakaj, naj pa plačajo, kar so dolžni. Hudiča, kaj mislite da bom komu tiho. — Tak je bil pogovor na Poljanskem v gostilni.

g Šenčur pri Kranju. Zakaj se naš župan vozi po svojih opravih okoli, kar je prejšnji župan p e š opravil. — Zato ker so mu njegovi kimovci 500 K lona pridali. — Zakaj se pri zadnji občinski seji ni lov podaljšal, da pojde na licitanto sedaj? — Zato ker je rekel župnik Brešar, da jim je Kobasarjeva kvaka vse zmedel. — Zakaj je vprašal okrajni glavar, kako da dobi vdova pogorelka Franca Novak vselej podporo, ko jo drugi ne? — Zato ker to lahko pove občinski odbornik in svetovalec vdovec Aleša Vidmar. — Zakaj sta dobili podporo tudi Levčevi gostiji, ki jima ni nič zgorelo? — Zato ker sta obljubili, da bosta k nekomu zastoj žet in plet šle. — Zakaj je rekel občinski svetovalec Dragarjev Tone, da so pogorelci v Šenčurju preveč podpore dobili? — Zato, ker se ni po pravici delila podpora. — Zakaj sedaj krave pase bivši mediciner Jakob Basaj? — Zato, ker je jedel ričet zaradi goljufij pri občinskih volitvah v Šenčurju. — Zakaj je brez službe sedaj filozof Jakob Sajoj? — Zato ker je bil zaprt radi sleparij pri občinskih volitvah v Šenčurju. — Zakaj je šel zapeljani in kaznovani Klejndinst na »barabo«? — Zato, ker mu neče tast zato izročiti bajte. — Zakaj hodi sedaj za natarja Urbanček, podomače Turenček? — Zato ker je sedel in je moral plačati vse sodne stroške radi sleparij pri občinskih volitvah v Šenčurju, da bi zaslužil to škodo nazaj? — Zakaj so propadli Čuki v Šenčurju? — Zato, ker niso imeli perja, da bi zleteli. — Zakaj hvalijo klerikalci naprednjaka in občinskega odbornika Kodra? — Zato, ker največ ve,

kar jih je pri odboru. — Za vse te odgovore so priče na razpolago. — Vsevedež.

g Gasilno društvo v Cerkljah pri Kranju priredi svojo veselico **nepreklicno dne 6. oktobra t. l.** Krasni prostori in izborna postrežba so že zagotovljeni. Na veselo svidenje! — Gasilec.

g Novice iz Cerklj pri Kranju. Kako postane človek liberalec. Prejšnji priljubljeni naš župan g. Martinjak se v marsikateri reči ni hotel ukloniti župniku Dolinarju, ampak je delal tako, kot je vedel, da je prav in **občini v korist.** Končno sta se sprla radi župnišča; župnik je zahteval tisočake za popravo še sicer bolj palači kot hiši podobne stavbe, župan pa je ponujal le par stotakov, poudarjajoč, da je to bolj **cerkvena** reč in da ni lepo od župnika, da bi za popravo svoje **palače** stiskal od ubogih občanov tisočake, tem manj, ker je cerkljanska **župnija na dohodkih ena najboljših daleč naokoli** in je še vsak župnik pri nas obogatel, ker mu vsako leto krog 5000 ostane lahko čistega, medtem ko **kmet komaj gara**; tedaj pa so gospod župnik napeli druge strune. Prišle so občinske volitve in gospod župnik so spravili večino svojih zvestih v odbor in Martinjak, prevzet le za pesek v oči, ni bil več izvoljen za župana; to je liberalec, ki ne stori vsega tako, kakor gospod župnik reko! In sedaj se farovž zida po župnikovi želji; ti kmet pa plačaj, saj imaš dovolj! — **Gasilno društvo in farovška stranka.** Kod drugod, tako imamo tudi pri nas gasilno društvo, katerega namen je pomagati vsakemu, ki je tako nesrečen, da ga zadene požar, pa **naj bo te ali ali one stranke.** Iz tega sledi, da gasilno društvo ne more in ne sme biti strankarsko, ampak samo splošno človekoljubno. To pa ne gre v glavo brihtnemu našemu kaplanu Janezu Hrovatu; načelnika gasilnega društva napada in zmerja »Domoljub« pri vsaki priložnosti. Ko je za 15. t. m. napovedalo društvo veselico, da bi si s prebitkom napravilo potrebnega orodja, se je iz farovža in kaplanije tako dolgo spletkarilo, da je društvo veselico preložilo; **s čim bomo pa gasili, ako ne bo orodja?** Ako farovška stranka v slučaju kake nesreče ne mara za gasilsko pomoč, naj kar odkrito pove — saj župnik Dolinar je že enkrat pretil, da bo dal Gasilni dom podreti, ker stoji baje na farovškem svetu. Iz tega lahko vsak izprevidi, da tem ljudem ni čisto nič za občni blagor, ampak samo za njih malhe in njih komando, da ni malha prazna! — **Silen junak** je brihtni naš kaplan Janez. Na prejšnjem svojem mestu se je pretepal s šemami, v Cerkljah pa je celi občini v zabavo. Vsako jutro nam prinese kaj novega; eno noč se tepe, drugo se obklada s šemami, norci itd., tretjo prisluškuje pod okni — takrat lovi sove in veše — ali pa blodi po kaplanijskem vrtu in šteje zvezde, znatno pomnožene z Jančetovo kapljico. Tudi njegove pridige so silno privlačne; stari

dremljejo, mladi pa ven beže! Pa je tudi učen, ne samo brihten fant. Pridige kar bere, **zmerjat pa z glave zna.** Ej, Janez, Janez, fest ga pihneš, posebno takrat, kadar gresta z Jančetom domov! — Pa še drugič kaj! Prijatelj.

o Notranjske novice o

n **Sokolska telovadba.** Kakor znano je ministrstvo za uk in bogočastje izdalo odlok, s katerim se lahko zopet dovoli telovadba telovadnim društvom v šolskih telovadnicah, da se le ne ovira šolski pouk. Radi tega bode možno tudi našemu Sokolu zopet telovaditi v telovadnici meščanske šole, kjer se je tudi poprej telovadba vršila. Upamo, da nam slav. c. kr. okr. šolski svet ne bode delal težav. Ako dobimo dovoljenje porabe telovadnice, pa še ni rečeno, da moremo s tem jenjati z nabiranjem prispevkov za Sokolski dom v Postojni. Tudi zanimanje za to potrebno stvar ne sme pasti, pač pa moramo z vsemi močmi delati na to, da v najkrajšem času pridemo do zaželenega cilja in svojega doma, v katerem se bode šele zamogel prosto, neodvisno in uspešno razvijati postojnski Sokol in ž njimi vzvišena ideja sokolske misli.

n **Izkaz daril za Sokolski dom v Postojni:** Nabiralnik hotel »Jama« 16 K, nabiralnik hotel »Krona« 12 K, br. notar Jak. Kogej izročil 50 K, katere je plačal g. Anton Srebotnjak iz Predjame, da mu je g. Josip Premrov, župan v Bukovju odpustil žalitev in odstopil od obtožbe U 185/12., nabiralnik sl. pevskega društva Trst nabral na veselici C. M. podružnice v Matenjivasi 3 K 68 v. Vsem cenj. darovalcem prav iskrena hvala in živeli! Na zdar!

n **Občutno zimo** smo že dobili v Postojni, kjer nam kaže toplomer v jutro in večer 3—5° nad ničlo. Vse kaže, da bode letos zgodnja in huda zima.

Ostali slovenski kraji

o **Na Proseku pri Trstu** se vrši v ponedeljek, 16. t. m., vpisovanje učencev na c. kr. pripravnici za srednje šole. Ti učenci morajo priti v spremstvu staršev in prinesiti s seboj: zadnje šolsko izpričevalo, krstni list, izpričevalo zdravih oči in izpričevalo od cepljenja kozic. — Vsprejemali se bodo le taki učenci, ki so se s prav dobrim ali z dobrim uspehom učili v ljudski šoli. — Starši naj dobro premislijo, predno vpišejo svojega otroka v to šolo, zlasti oni, ki so oddaljeni eno uro in morda še več iz Proseka, kajti otroci, pohajajoči v šolo, posebno pa iz šole grede, so brez vsakega nadzorstva prepuščeni sami sebi. Prigodijo se lahko usodepolni slučajji, katerih posledice so dalekosežne. Živahna in razposajena mladina se lahko spravi nad kakega bolj mirnega dečka in ga tako obdela, da ima morda dovolj itd. Pa saj to znate starši sami... Priporočljivo bi bilo, da bi zdaj eden, zdaj drug izmed očetov šel ob uri, ko se vračajo dečki domov, tem nasproti in malo pogledal za njimi, kajti na cesti ni včasih ure in ure nobenega odraslega človeka. Dosti časa

se izgubi v gostilni in pri kvartah, kaj bi bilo, ko bi se **kako urica uporabila za to prepotrebno nadzorovanje.** — Starši, to vam svetuje nekdo, ki želi dobro vam in vašim otrokom. Zatorej ubogajte in poslušajte dober nasvet!

o **Iz Trsta.** Pretečeno nedeljo vršila se je na Proseku velika slavnost. Praznoval se je 25letni jubilej narodno-naprednega pevskega društva »Hajdrih«. Da je bil Prosek ta dan v praznični obleki in da je bila udeležba velika, ni treba še posebej poudarjati, ker to se razume ob sebi. Bilo je med drugimi tudi mnogo gostov s pevskega društva iz sosedne Kranjske, zlasti iz Ljubljane. — Kosmatih dohodkov je bilo baje **2700 K.** — Pri tej priliki so nastopila javno razna pevska društva iz Trsta in okolice, pa tudi iz drugih krajev. Umevno je, da so posamezna pevska društva med seboj tekmovala na lepo okinčanem slavnostnem prostoru in vsako društvo si je na vso moč prizadevalo, da bi vzpričo toliko občinstva kar najbolje rešilo svojo nalogo. Nekaterim se je to posrečilo — kakor je to povsod ob takih prilikah — v večji, drugim zopet v manjši meri. Listi so posebno pohvalili pevske društvo »Slavec« iz Ljubljane, »Velesilo« iz Skednja, društvo »Hajdrih« s Proseka itd. Seveda so ta društva že vsa bolj ali manj stara, katerih pevci so že navajeni javno nastopati, kojim so prešle že nekatere pesmi v meso in kri tako, da se ni čuditi, ako so ta društva odnesla prvenstvo. — Mi pa hočemo omeniti neko drugo pevskega društvo v tržaški okolici, na katero se je občinstvo v javnih listih — bržčas po pomoti — premalo opozorilo in to je po našem skromnem mnenju pevskega društva »Skala« iz Sv. Križa. To društvo je nastopilo s približno 70 pevskega močmi in bilo je predmet presrčne ovacije. Vzkliki »još, još« kar niso hoteli ponehati. Pevci tega društva so sami mladi, simpatični in neustrašljivi fantje, in pevke pa sama mlada in dražestna, a odločna dekleta. Disciplini tega društva so se čudili vsi. Ako še povemo, da se pevci društva »Skale« vadijo v petju **še nekaj čez pol leta** in da se morajo ti junaki in junakinje **bojevat**, kakor posnemamo iz raznih, nam prijaznih in neprijaznih listov in tudi iz privatnih pogovorov, **na več front** in ako še povemo, da se je med drugimi sam voditelj tržaških Slovencev, dr. Otokar Rybař, **nenavadno laskavo** izrekel o pevskega društvu »Skala« in o **njegovem delovanju** in da se je on za to društvo posebno zanimal, mislimo, da zasluži to društvo v polni meri, kar smo o njem povedali. Mlademu junaškemu in žilavemu narodno-naprednemu pevskega društvu »Skala« iz Sv. Križa prijazne liste prosimo, da ta nepretiran dopis, če ne v celoti, pa vsaj v jedru ponatisnejo; kajti vojaki, ki se z uspehom branijo na najnevarnejših pozicijah, zaslužijo največje priznanje.

Gospodarstvo.

gs **Važno za konjerejce.** Dne 18. septembra t. l. bode ob 1. popoldne v Šent Jerneju na Dolenjskem in dne 19. septembra v Škocjanu na sejmu kupovala bramborska uprava jezdne remonte kakor tudi vprežne remonte za topničarstvo. Remonte bodo se plačevale po 700 K, oziroma 800 K. Konji, ki so sposobni za označeni namen, morajo biti 4 do 7 let stari, imeti visokost 158 do 166 cm jezdni remonti in 161 do 172 cm vprežni remonti. — Prodajalci morajo imeti za vsakega konja rod dokazan ter dobe razun označene kupne cene še povprek 100 K darila poljedeljskega ministrstva, torej skupno 800 do 900 kron.

Kaj pravi bivši klerikalni dež. glavar pl. Šuklje o deželnem davku na zasebno vino.

(Dalje.)

Ali še v drugem oziru mora deželna vinska naklada pomagati kranjskemu gospodarstvu. Ako uvedemo samostalno naklado na »zasebno« vino, mora si dežela še pomnožiti svoj itak že dobro urejeni režijski aparat. Ker bo tedaj itak celo kranjsko ozemlje imela zasedeno s svojimi pobiralnimi organi, je absolutno izključeno, da bi še kdo, bodisi privatni zakupnik, bodisi pogoditveno društvo moglo uspešno konkurirati z deželo pri zakupni dražbi državne užitnine. Ne bo več mogoče podaljšati oni uprav nevredni položaj, da finančni erar pri oddaji užitninskega zaku-pa deželni odbor vojvodine Kranjske zapostavlja za vsakim pogoditvenim društvom ter z zastopnikom deželne avtonomije istotako postopa kakor z gospodom Bolaffijo ali Kajfežem. Potem se bo uresničilo to, po čemur sem dosledno stremil več nego dvajset let, kar sem neprestano zahteval od vlade ustno in pismeno, v osebnih razgovorih in v parlamentarnih debatah, v predlogih in obširnih spomenicah: država in dežela se bosta morali med seboj pogoditi na ta način, da bode država izročila deželni odboru pobiranje državne užitnine po celem Kranjskem brez natečaja, proti določenemu pavšalnemu znesku, kateri se bode spreminjal le na podlagi že prej določenih pogojev!

Užitninsko vprašanje na Avstrijskem je sploh mnogo bolj zanimivo nego svet vobče sodi. In zares, obžalovanja vredno je, da se deželni zbori, izvzemši kranjskega, nikoli niso pošteno lotili tega vprašanja. Le en zgled! **Bukovina** pobira 30%no deželno doklado na državno užitnino od vina, vinskega in sadnega mošta, dočim znaša na Kranjskem ista doklada 40%. L. 1910. je glasom računskih sklepov obeh deželnih zakladov nesla 40%na doklada na Kranjskem za vino okroglo **520.000 K**

(ker treba odtegniti 100.000 K za meso, katero se v Bukovini ne zadeva po deželni dokladi), v Bukovini pa nese 30%na vinska doklada le prav smešno nizko vsoto **11.774 K 84 h**, reci enajsttisočsedemstoštiriinsedemdeset kron! Tu pa treba pomisliti, da broji Bukovina nad 200.000 prebivalcev **več** od Kranjske, dalje da glavno deželno mesto **Černovice** ni izvzeto od deželne doklade kot »zaprto« mesto ter da se v Bukovini navzlic pretežni porabi žganja in piva vendarle zauživa dokaj zlasti moldavskega vina. Kako bi se dale tedaj le po deželni užitninski dokladi izboljšati bukovinske obupne finance, ako bi hoteli gospodje v Černovicah nekoliko bolj gledati na grabežljive kremplje svojim židovskim zakupnikom!

Koliko pa utegne deželna vinska naklada na Kranjskem prinašati deželnemu zakladu?

* * *

Moj predlog meri torej na to, da se vse na Kranjskem zaužito vino, izvzemši zgolj one količine, katere se dovolijo vinskih producentom za »domačo potrebo«, obdači na korist deželnemu zakladu. Obdačenje seveda ne bo moglo biti enotno. To zabranjuje že goli obstoj državne užitnine. Treba bo tedaj, da uvedemo poleg one deželne doklade, katero dežela nalaga že z državno užitnino obdačenemu vinu, še **samostojno deželno naklado na do sedaj davka prosto »zasebno vino«**. Samo po sebi umevno je, da mora navzlic dvojni davčni obliki vendar davčna mera in visokost obdačenja popolnoma biti enaka.

Glede davčne mere smo nekako prejudicirani po — samostojni deželni nakladi na pivo. Kaj je namreč istiniti davčni objekt pri vseh obdačenih alkoholnih pijačah? Povsem jasno: **alkohol**. Ako tedaj že danes nalagamo po 4 K deželne naklade na hektoliter piva, kojega na Kranjskem vendarle izdelamo nad 60.000 hl na leto, potem saj nižje ne bomo mogli obdačiti vina, katero ima gotovo več alkohola v sebi.

Nasvetujem tedaj sledečo tarifno skalo:

1. od vina 4 K na hektoliter;
2. od vinskega mošta 3 K na hektoliter;
3. od petijota in sadnega mošta 2 K na hektoliter.

Novo naprešani trtni sok bi se smatral za vinski mošt do sv. Martina, od vstetega 11. novembra (Martinov dan) pa za vino.

Po točki 3. bi bilo obdačiti le petijot slabše vrste, ki je narejen iz vode in vinskih tropin, dočim zapade petijot boljše vrste že nakladi, določeni za vino.

Gori označeni nakladi naj se podvrže vsakdo brez izjeme, ki za lastno ali družinsko rabo dobiva ali sam pridela vino, vinski mošt, petijot in sadni mošt. Poleg posameznikov pa naj se k plačilu te naklade pritegnejo tudi razna društva, dru-

žbe, podjetja, zavodi, stavbe, uprave duhovniških zavodov, konviktov in samostanov, častniške in orožniške menaže itd., ki prejemajo nakladi podvržene pijače za porabo svojih društvnikov, članov, gostov in uslužbencev.

(Konec prihodnjič.)

LISTEK.

Charles Dickens:

Sveča.

(Dalje.)

Ležal sem v trdi temi, srce mi je bilo, da mi je skoro prsa razgnalo. Čez kakih pet minut se ladjevodja zopet vrne, sam.

V eni roki je imel prokleti kapitanovi svečnik s svečo in tesarski sveder, v drugi pa dolgo bombažno, dobro v olju namočeno vrvico.

Svečnik z novo lojevo svečo postavi na tla, kaka dva čevlja od moje glave, in zopet zapusti to stran ladje.

Luč je bila sicer zelo slaba, toda zadosti je razsvetljevala kak tucat ali še več velikih sodov v smodnikom, ki so stali okrog mene v ladjini notranjščini. Takoj sem razumel, kaj namerava z mano, ko zagledam te sode. Groza me začne tresti, in mrzel pot se mi vlije po sencih.

Hudič stopi k nemu izmed sodov, ki je stal v eni premi s svečo, ne predaleč, in začne vrtati s svojim svedrom luknjo v sod.

Črn, peklenško se bleščeč grobozrn smodnik se mu začne vsipati na dlan. Ko ga je imel toliko, kar ga je rabil, porine en konec v olju namočene vrvi v luknjo v sodu in posuje vrv s smodnikom tako temeljito, da ni bilo videti ven niti nitke.

Prvo, kar je naredil nato — in to je resnično, kot sedim tu in kot je bog nad nami — prvo, kar je nato naredil, je bilo, da ovije drugi konec s smodnikom posute zažigalne vrvi okrog sveče nekako v eni tretjini njene dolžine, če računamo od plamena do kraja svečnika.

Ko je bil s tem gotov, pregleda temeljito moje vezi in zamot v ustih, se nagne k meni in mi zasika v uho:

»Zleti v zrak s to staro škatljo vred!«

Z enim skokom je bil na krovu, nato spuste z obema mornarjema zaklop in zapuste brigo.

S prostora, kjer sem ležal, sem videl skozi ozko špranjo slab svit dnevene svetlobe. Ta špranja je bila pri zaklopu, ki ni tesno zapiral.

Nato zaslišim skunerjevo krmilo, kako je udarjalo ob vodo — plesk! plesk! Slabše in slabe, dokler niso dobili ladjo pri popolni brezvetrnosti na visoke vode. Kake četrte ure so poletavali k meni ti zvoki iz vedno večje in večje daljave — plesk! plesk! Nato je bilo vse tiho.

Medtem, ko mi je udarjalo na uho, sem se ozrl na svečo. Bila je nova — mogla je goreti 3 do 4 ure. Toda do ene tretjine je bila ovita z zažigalnic. Plamen jo torej doseže pred, čez kaki dve uri.

In jaz sem ležal tu zvezan z zamašenimi usti, privezan na pod, oziraje se v svečo, s katero je gorelo moje lastno življenje — sam na širnem morju — obsojen od samega peklenščaka na to, da zletim v zrak, in gledaje, kako se izvršitev te obsodbe vsako sekundo približuje. Vsaka sekunda skrajšuje ti dve uri mojega življenja. Bil sem brez moči, da bi si mogel sam pomagati, in bil brez glasu, da bi si mogel priklicati na pomoč druge. Zdi se mi kot čudež, da nisem ogoljufal i sveče, i zažigalnice i smodnika ter umrl od strahu in groze še po prvi pol ure muk v notranjščini brige.

Ne morem povedati natanko, kako dolgo sem imel v oblasti svoje čute od tistega trenutka, ko sem zaslišal zadnji pljusk krmila. Sploh se spominjam vsega, kar sem delal in mislil do gotovega hipa. Nato pa izginja vse v pestri mešanici, spomin me zapuša, kot me je zapustil vsak čut tisti grozoviti čas.

Prva stvar, kar sem počel, kakor hitro se je zaprl nad menoj zaklop, je bilo to, kar bi bil napravil najbrže vsakdo drugi na mojem mestu. V blazni jezi sem namreč skušal oprostiti roki vezi. Toda zastoni! Vrvi so se mi zarezele v meso kot oster nož.

Nisem mogel upati, da bi si oprostil roki ali se osvobodil vrvi, s katerimi sem bil privezan na pod. Zamot v ustih — ne izvolite pozabiti nanj — je bil moj najhujši sovražnik. Mogel sem dihati samo skozi nos, kar je bilo zelo pomanjkljivo za človeka, ki je napenjal po nečloveško svoje moči.

Pustivši to, obležim za nekaj časa čisto mirno, da bi prišel zopet k sapi. Oči sem imel ves čas uprte v svečo. Kaj? Če bi se mi posrečilo ugasniti svečo s tem, da bi močno dihnil skozi nos? Toda plamen je bil mnogo predaleč in previsoko, da bi ga bila mogla moja sapa doseči na ta način. Poskusil sem vedno znova in znova — trudil sem se, pa vse zastoni! Preneham s tem in zopet mirno obležim, opiraje pogled na svečo. Skunerjevo preskanje je bilo sedaj že čisto, čisto lahno.

Komaj za razločiti v jutranji tišini — plesk, plesk — vedno tišje in tišje — plesk, plesk!

V glavi mi je brnel nedoločen občutek, duh se mi je začel mešati. Utrinek na sveči je rastel očitno, zato se je pa dolgost sveče med plamenom in zažigalnico neprenehoma krajšala. Računal sem, da mi preostaje še tako kaka poldruga ura življenja. Ura in pol! Ali je bilo mar kaj upanja, da pride v tako kratkem času od obrežja kak čoln k stari škatlji? Naj je imela obrežje, ob katerem je bila briga zasidrana, zasedeno že naša ali sovražna

stranka, vendar je moral kdo preje ali pozneje zapaziti ladjo, posebno pa tujo ladjo.

Vprašanje je bilo le, kdaj? Solnce še ni prišlo iznad obzorja, toliko sem videl skozi špranjo. Spominjal sem se, da na obrežju ni bilo nikjer obljudenega kraja blizu, ker nismo videli na bregu nikjer nobene luči, predno je bila briga napadena. Tudi ni vlekel niti najslabši veter, kot sem slišal, ki bi bil pripeljal kakšno drugo ladjo na kraj mojih muk.

Če bi bil imel vsaj šest ur časa, od zjutraj do poldne — ampak uro in pol, sedaj že samo še eno uro in četrt — v jutranjem mraku, v mrtvi brezveternosti — tik ob neobljudenem obrežju — ne, tu ni bilo niti najmanjšega upanja na rešitev.

Ko pridem do tega prepričanja, začnem znova — in sicer zadnjikrat — trgati z besno jezo svoje vezi; ampak samo s tem uspehom, da sem si povzročil še hujše bolečine, ko so se mi zarezele vrvi v meso.

(Dalje prihodnjič.)

Razno

* **Morski valovi.** Večina ljudi ima popolnoma napačne pojme o velikosti morskih valov. Hidrografični urad v Washingtonu je izvršil nekatera opazovanja v Atlantskem oceanu in sicer na odprtem morju kaor tudi ob obrežju. Opazovalci so ugotovili, da so valovi povprečno devet metrov visoki; kadar je morje razburkanost, dosežejo višino 15 metrov. Malokdaj so valovi višji. V Atlantskem morju torej ni valov, ki bi bili visoki kakor hiše. Dolžina valov je v primeri z višino prav izdatna. Valovi se navadno raztegnejo čez prostor v dolžini 150 do 180 metrov. Čas, v katerem preteče val svojo pot, znaša 6 do 8 sekund, v odprtem morju traja tudi 11 sekund. Najdaljši val, ki so ga opazovali, je bil dolg 800 metrov in je trajal 23 sekund. Zelo čudno je dejstvo, da močan veter zmanjša dolžino, a poveča višino valov. Valovi, ki butajo ob skalnato obrežje, so včasih pač 26 do 28 m visoki.

* **Železniški ropar postal državni pravdnik.** V državi Oklahoma je bil izvoljen po zelo hudih volitvah neki Jennings, bivši železniški ropar, za državnega pravdnika. Jennings je sedel deset let v kaznilnici in ga je potem Roosevelt pomilostil. Do tega uspeha pri volitvah mu je pomagalo njegovo slikovito opisovanje doživljanja in izkušenj, ki jih je napravil kot železniški ropar. Med svojim govorom je razkladal navdušenemu občinstvu svojo karijero kot član daltonske roparske bande, ki je nekoč ukradla 300.000 K javnega denarja. Jennings je izvajal, da je bolj sposoben za takega uradnika kot marsikak drugi, ker se je »izpreobrnul«. Tako »umovanje« je napravilo na oklahomske volilce

tako velik uspeh, da so ga z večino glasov povzdignili do zmage.

* **Kako je lep vojaški stan...** V Brnu izhajajoče glasilo Mladočehov »Lidove Nov.« poročajo iz Kromeriza: V nedeljo so imeli češki klerikalni telovadci neko slavo. Za to slavo so morali vojaki ženijskega polka pomivati klopi in mize in sploh pripravljati slavnostni prostor. Vojake so potem poslali še na bližnjo božjo pot, kjer je bilo kronanje Marije Device. Tam so morali postaviti šotore. Oficirji so pa dobili povelje, naj se udeležijo slavnostne pojedine na božji poti. — Vsenemška korespondenca poroča, da bodo razen vse dunajske garnizije, ki se bo zaradi tega vrnila pred časom iz manevrov, delali špalir pri evharističnem kongresu tudi vojaški oddelki iz drugih garnizij. Vsega vojaštva bo pri evharističnem kongresu 15000 mož. Najlepše je pa to! Vojaki, ki služijo že tretje leto, bi morali iti takoj po končanih vajah domov, ali zato, do bodo stali v špalirju pri evharističnem kongresu, bodo morali ostati čez določeno dobo v pisanih suknjah. Vojni minister pričakuje od sodelovanja vojaštva pri katoliški paradi veliko vzgojevalno korist. Preden se povrnejo vojaki iz raja vojaške službe v pekel civilnih poklicev, naj jih pogled na toliko množino bogoljubnih mož in žen spodbudi k pobožnemu življenju. Da pa vojakom ne bo preveč dolgčas ob pogledu na bogoljubne može in žene in da se obenem privabi kolikor mogoče mnogo radovednežev — glavni namen je vedno in povsod agitacija — bo na vsak tisoč korakov stala po ena vojaška godba in igrala vesele koračnice in poskočne valčke. Gospod vojni minister naj si pa še dobro premisli, preden definitivno zapove vojaštvu sodelovanje pri kongresu in s tem podaljša triletno službeno dobo — na večjo slavo klerikalizma.

* **Banket po tisoči operaciji.** Neki znamenit kirurg v Novem Jorku je priredil te dni velik banket, ker je srečno izvršil tisočo operacijo na slepem črevesu. Kirurg ni nikdar izvršil še druge operacije kakor le operacije na slepem črevesu. K pojedini je povabil zdravnik vse one osebe, ki jih je operiral. Vseh tisoč je prišlo in vsi so bili veseli in so z največjim apetitom jedli izbrana jedila, kar je gotovo za umetnost operaterja najboljšo izpričevalo. Na pojedini jih je čakalo tudi presenečenje. Ko je vsak gost razgrnil svojo servieto, je našel majhno steklenico, na kateri je bilo njegovo ime, a v steklenici pa njegov slepič.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Valentin Kopitar.

Listnica uredništva.

»Več St. V. — naročnikov.« — Na dopise brez podpisa se ne oziramo. Napišite kaj zanimivih novic iz vašega kraja, saj je list tudi Vam na razpolago!

Lastna tovarna
ur v Slici
1887
1912
Zahtevajte **JUBILEJNI CENIK** "zastonj"
Fr. Čuden, Ljubljana.

Priporočam svojo veliko zalogo
čevljev
od navadnih jako trpežnih do najfinejših, kakor tudi **lovskih in telovadnih čevljev**. **Dokolenice** (gamaše) in **galoše** vedno v zalogi. Na zahtevo tudi po meri.
Popravila cenj. odjemalcem točno in solidno.
Z odličnim spoštovanjem 53
A. OMERZA
izdelovalec in zaloga čevljev v Krškem.

Kri! in dober zajutrak dosežejo odrasli in otroci, bolni in zdravi. Polovico stroškov prihranite
Moč! v gospodinjstvu na kavi, sladkorju in mleku, ako pijete **SLADIN**,
Zdravje! to je dr. pl. Trnkóczyja **SLADNI ČAJ**.
En zavoje velja 60 vin. Dobliva se povsod. Po pošti se naroča najmanj pet zavojev po povzetju pod naslovom v glavni zalogi.
Lekarna pl. Trnkóczy
v Ljubljani zraven rotovža.
10 zapovedi
za kmetovalca in 10 zapovedi za zdravje, vsake posebej na papirju tiskane, dobi vsak človek zastonj, tudi po pošti, ako po nje piše v lekarno Trnkóczy zraven rotovža v Ljubljani.

Med bralce tega lista
razdelimo 3000 parov
izbranih, veleelegantnih čevljev iz trpežnega usnja kakor kažejo slike, ker hočemo, da se spozna našo firmo 49
Samo delo t. j. K 1375
za 3 pare čevljev se plača
čevlji stanejo drugače K 42 —
Pošljemo vsakemu po izberi in na popolno zadovoljnost 3 pare moških ali ženskih čevljev vsake številke
Prememba dovoljena, radi tega nobenega rizika. Pošilja se proti povzetju ali če se vplača denar naprej. Razpošiljanje po prvi katoliški ek-portni listi.
Franc Humann, Dunaj Aloisgasse šte. 3 H 9
Sle iz vašega priporočila pri II. čakujemo dobiček.

Ceno češko posteljno perje

1 kg sivega očiščenega
2 K, boljše K 240, napol-
belo K 360, belo K 480,
prima mehko K 6—, vele-
prima K 720. Najboljše
vrste K 840, snežno belo
perje K 970.

Izdelane postelje iz neprodirnega rdečega
modrega, belega ali ru-
menega postelnega nankinga Izvrstno
napolnjeno! Pernica ali blazina, 180 cm
dolga, 116 cm široka K 10—, K 12—,
K 15— in K 18—, 2 m dolga, 140 cm
široka K 13—, K 15—, K 18—, K 21—.
Zglavnik 80 cm dolg, 58 širok K 3—,
K 350 in K 4—, 90 cm dolg, 70 cm širok
K 450, K 550 in K 6—. Nepovoljno se
zamenja ali denar nazaj. — Natančni
ilustrovani cenik gratis in franko. 54
Benedikt Sachsel, Lobes št. 957, pri Plizju na Češkem.

Skrivnost

lahke, elegantne hoje.

Brez utrujenja. — Trpi

dalje kot usnje. — Pravi

PALMA kavčukov
podpetnik.

Dobiva se v vseh zadevnih trgovinah.

Tržne cene v Ljubljani

	Cena			
	od		do	
	K	h	K	h
1 kg govejega mesa I. vrste . . .	1	80	2	—
1 " " " II. " . . .	1	60	1	80
1 " " " III. " . . .	1	50	1	70
1 " telečjega mesa . . .	1	83	2	—
1 " prašičjega mesa (svežega) . . .	2	—	2	20
1 " " " (prekajenega) . . .	2	20	2	40
1 " koštrunovega mesa . . .	1	40	1	50
1 Prašiči na klavnici . . .	1	20	1	50
1 " kozličjega mesa . . .	1	80	1	90
1 kg masla . . .	2	60	2	80
1 " masla surovega . . .	2	40	2	80
1 " masti prašičje . . .	2	—	2	80
1 " slanine (špeha) sveže . . .	1	92	1	92
1 " slanine prekajene . . .	2	—	2	—
1 " sala . . .	1	92	2	00
1 " surov. margarinkega masla . . .	—	—	0	—
1 " kuhan. margarinkega masla . . .	2	—	2	20
1 jajce . . .	—	9	—	10
1 l mleka . . .	—	20	—	22
1 " posnetega . . .	—	08	—	10
1 " smetane sladke . . .	—	—	—	—
1 " " ldsle . . .	—	90	1	10
1 kg medu . . .	1	20	1	40
1 " čajnega surovega masla . . .	3	20	3	80
1 piščanec . . .	1	20	1	40
1 golob . . .	—	40	—	50
1 raca . . .	1	80	2	20
1 gos . . .	5	00	5	80
1 kapun . . .	0	—	0	—
1 puran . . .	0	—	0	—
100 kg pšenične moke št 0 . . .	35	70	—	—
100 " " " " 1 . . .	35	30	—	—
100 " " " " 2 . . .	35	—	—	—
100 " " " " 3 . . .	34	50	—	—
100 " " " " 4 . . .	33	50	—	—
100 " " " " 5 . . .	32	50	—	—
100 " " " " 6 . . .	31	50	—	—
100 " " " " 7 . . .	28	—	—	—
100 " " " " 8 . . .	19	—	—	—
100 " koruzne moke . . .	24	—	—	—
100 " ajdove moke . . . I. . .	48	—	—	—
100 " ajdove moke . . . II. . .	42	—	—	—
100 " ržene moke . . .	33	50	—	—
1 l fižola . . .	—	20	—	24
1 " graha . . .	—	36	—	40
1 " leče . . .	—	40	—	48
1 " kaše . . .	—	28	—	30
1 " ričeta . . .	—	24	—	26
100 kg pšenice . . .	23	—	24	—
100 " rži . . .	19	—	20	—
100 " ječmena . . .	17	—	18	—
100 " ovs . . .	22	—	24	—
100 " ajde . . .	23	50	24	50
100 " prosa belega . . .	—	—	—	—
100 " " navadnega . . .	18	—	19	—
100 " koruze . . .	20	—	21	—
100 " činkvantina . . .	23	—	24	—
100 " krompirja . . .	4	80	6	—

Lesni trg.

Cena trdemu lesu 9—do 12—K.

Cena mehkega lesu 8—do 9—K.

Trg za seno slamo, in steljo.

Na trgu je bilo

voz sena . . .

" slame . . .

" stelje . . .

" detelja . . .

Izšla jeedino prava, starodavna **BLASNIKOVA**

Zahtevajte le Blasnikovo Pratiko, ker le ta je
edino prava, starodavna Pratika. Ne dajte se premetiti s
kako drugo podobno Pratiko in kupujte le Blasnikovo,
ker to Pratiko so tudi Vaši pradedje in dedje najraje imeli.

VELIKA
PRATIKA
za navadno leto
1913,
ki ima 365 dni.

V Ljubljani.
Natisnili in založili J. Blasnik-ovi nasledniki.
Vse tiskovne pravice prihranjene.

Cena 24 vinarjev.

Naša Pratika prinaša tudi letos mnogo zanimivih podob.
Držite se Vaše stare prijateljice Velike Pratique, ktere ste
najbolj navajeni.

Dvignjene v soboto, dne 7. septembra 1912.

Trst: 61, 34, 43, 50, 33.

Linc: 19, 44, 58, 24, 32.

Praga: 35, 2, 85, 36, 63.

Razširjajte od hiše
do hiše "Slov. Dom". Dvignjene v sredo, dne 11. septembra 1912.

Domače podjetje!

Lastna tovarna!

Priporočilo!

Ozirajte se pri nakupovanju oljnatih barv, lakov,
firnežev in vseh v barvno stroko spadajočih pred-
metov na domačo tvrdko 48

Premrl & Jančar,

Ljubljana, Dunajska cesta 20.

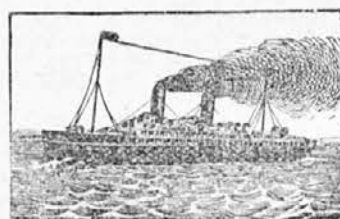
Kolodvorska ulica 18.

Ceniki brezplačno!

Najboljša kakovost!

Najnižje cene!

ŠAMO 6 DNI! z brzoparniki Francoske dru-
žbe. Edina najkrajša vožnja čez

HAVRE NEW-YORK Veljavni vozni listek za vse
razrede franc. linije dobiš le pri**ED. ŠMARD**

oblastveno potrjena pisarna

Ljubljana, Dunajska cesta 18

nasproti gostilni „pri Fagoyou“.

Vozni listek za Ameriko in
nazaj v staro domovino, po najnižji ceni. Izdaja voznih listkov
po vseh železnicah, prirejanje zabavnih vlakov.

Vsa pojasnila istotam radovoljno in brezplačno.